

laki egyszer”) kissé didaktikusan magyarázza el azt, ami az olvasás során az egész kötet tétjét jelentette, nevezetesen, hogy a címben mire/kire utal a „valaki”. Úgy gondolom, hogy Szalai Zsolt az általa választott hagyományok keretein belül bármilyen típusú verset képes létrehozni, és most abba az időszakba érkezett, amikor autentikus beszédmódot próbál kialakítani. Ez összességében sikerül is neki, az pedig már más kérdés, hogy ez az amúgy észlelhető Szalai Zsolt-féle regiszter az én preferenciáimmal csak ritkán esik egybe.

FEKETE RICHÁRD

(*Orpheusz Kiadó, Budapest, 2009,*
80 oldal, 1500 Ft)

IANCU LAURA: *névtelen nap*

Iancu Laura harmadik verseskötete, a *névtelen nap* 2009-ben jelent meg. Már a cím is számos érdekességet rejt magában. Egyrészt megkapó maga a hangzás, másrészt tartalmilag is számos lehetőséget hordoz.

A nap szó konnotatív jelentéséből következően a cím utalhat a hét napjainak összeolvadására, „névtelenedésére”. Vagy magára az égitestre, amely nélkül a földi élet elképzelhetetlen. Végül pedig felsejleni látszik valamely transzcendens erő,

melynek léte kérdőjeleződik meg, válik bizonytalanná, ahogy ez a címadó vers soraiból is kitűnik („nyakadról uram a / köldökszinórt mindennap lecsavartam”; „reggel nem írsz nem vársz velem / sem buszra sem egy kézre / torkon szorít a túlél nap / oda vagy minden este” [*névtelen nap*]).

A kötet hét ciklusra oszlik. Az első (*Agónia*) jó nyitánynak bizonyul, megadja az alaphangot, felkészít a későbbi versekre – amolyan beavatás a szerző világába. Észrevehető, hogy számos későbbi téma, motívum jelenik meg a kötet ezen részében. Például az édesanya megszólítása („kőtakarók alatt / fázom / anyám” [*REKVIEM*]), vagy az önmeghatározás nehézségei („sem ott sem itt / sem mindenütt vagyok // találjon rám / aki elhagyott” [*Fától fáig*]). Továbbá már itt fellelhetőek azok a bibliai vonatkozások, valamint az a teológikus hang és gondolkodásmód, amely végigvonul az egész kötetben.

A legerősebb és legösszetettebb ciklusok a *Ki vakon látott nem ismerhet* és a *Fonj gyermekkoszorút*. Az előbbi versei a lírai én Istenhez fűződő viszonyát tárgyalják. Egy sajátos – régebbi hagyományokból építkező, ám mégis újszerű – Isten-kép látszik kibontakozni. A szubjektum és a transzcendens megszokott aláfölérendeltsége felbomlik, és Iancu egy másfajta én–te viszonyt teremt („te kopogtass be hozzám; / ha én már nálad nem” [*nagycsütörtök*]). Az elvesztés, eltévelyedés ténye és ér-

zete büntudattól mentesen, mintegy az élet természetes velejárójaként („Mikor az Istent elvesztettem, / Maga járt felém karácsonykor” [*Mikor az Isten*]), sőt a másik fél hibájaként („sírok hogy itt hagyott / lecsukta szemét / alszik az Úr” [*sírok*]) jelenik meg. A ciklus egyoldalú párbeszédeiben erősen jelen van egy keményebb, szigorúbb hangnem, amely olykor mintha magyarázatot követelne, valódi számonkérést mégsem eredményez („Szigorú leszek hozzád. / Számlát nem mutatok. Térkép-et sem. Találtunk mi már / egymásra” [*Ami minden versből kimaradt*]; „keress Isten / én is kerestelek” [*állomás*]).

A *Fonj gyermekkoszorút* az anya-versek ciklusa. Természetesen József Attila ilyen tematikájú alkotásai fel-feljelennek az olvasó tudatában, ám Iancu versei mindenképpen új tartalommal, izgalmas és egyedi, nem egyszer szívbemarkoló képekkel telítettek („Befőttjeidből szirupfürdőt csapok, / ha hazaérkezem: / vércsepped kipréselem” [*Adósságod: öröklét*]).

Iancu Laura *névtelen nap* című kötetének versei szabadversek, ám gyakoriak bennük a rímek, összecsengetések. Ez pedig olyan hatást kelt, mintha a szerző a szabadot és szabályost próbálta volna összegegyezni, s

ez néhol a ritmus megakadásához, nehézkes verslezárásokhoz vezet.

A költő előszeretettel fordul a töredékes formákhoz, otthonosan mozog a rövidebb, rímtelen, központozást nélkülöző alkotások világában. Kiemelkedők a *Befomnak egyszer mindenkét* ciklus „körömversei”. A pár soros versecskékből Iancu haikuszerű szentenciákat fogalmaz meg („nappal nem lát / aki mindent lát”) vagy hasonlatokat rejt el („elcsendesülsz bennem mint / tárgyon a fény”), fájdalmas szépséggel közli felismeréseit („romjaid közt / védett helyen vagyok / anyám”).

Az egyszerű és letisztult borító Kokas Ignác *Törmelékcsendélet* című festményének felhasználásával készült, amely kiválóan tükrözi a könyv sokszínűségét.

Iancu Laura kötetének olvasása közben

az idő másodlagossá válik, és az egyik ciklusból a másikba lapozva tárul fel előttünk egy izgalmas, gyengéd, de egyes helyeken határozott és erőteljes hangon megszólaló női költészet, melynek folytatását méltán várhatjuk.

BENDE TAMÁS

(*Kortárs Kiadó, Budapest, 2009,*
132 oldal, 2200 Ft)

